GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 9. *Sâmbătă 12 (24) Ianuariu* **1885.**

Românii, Tronulŭ şi opiniunea publică.

VIII.

Cei ce nu cunoscŭ împrejurările vieţei publice dela noi, se vorŭ fi mirândŭ, că în anulŭ 1868 sub unŭ regimŭ constituţiunalŭ, care preste acésta se dá de celŭ mai liberalŭ regimŭ pe lume, o mică adunare de Românĭ transilvăneni a pututŭ pricinuì atâta amărăciune celorŭ dela putere. Şi pentru ce? Numai şi numai fiind-că s'a pronunţatŭ în favórea autonomiei Transilvaniei şi pentru egala îndreptăţire a naţiunei române; s'a pronunţatŭ, c'unŭ cuvêntŭ, în favórea unui programŭ politicŭ ce trebuia sĕ fie admisŭ şi respectatŭ în orĭ şi ce statŭ, unde se guvernéză după forme constituţiunale şi unde libertatea individuală a cetăţenilorŭ este unŭ dreptŭ recunoscutŭ în realitate, ear nu numai pe hârtiă.

Atâtŭ de leală şi constituţiunală a fost procederea de atuncĭ a Românilorŭ, cari au voitŭ ca celŭ puţinŭ pe calea publicităţii sĕ câştige încuviinţare şi valóre convicţiunilorŭ lorŭ politice, încâtŭ chiar juriulŭ din Peşta a achitatŭ în Decembre 1868 pe redactorulŭ „Federaţiunei,“ ce eşia p'atuncĭ în Peşta, şi care, din causă că susţinea cu tótă tăria programa politică a Românilorŭ ardelenĭ, fù trasă în judecată pentru crima de turburare a liniştei publice.

Pentru ce era dér guvernulŭ ungurescŭ aşa de înverşunatŭ asupra pronunciamentiştilorŭ, încâtŭ le făcù procesŭ şi îi ameninţă că-i va băgá pe toţi în temniţă? De ce prigonea pe redactorii românĭ, între aceştia şi pe redactorulŭ de atuncĭ alŭ fóiei nóstre, carĭ apĕrau cu credinţă causa poporului românŭ ardelénŭ?

Care era sêmburele manifestaţiunilorŭ naţionale din 1868?

Românii simţiau necesitatea de a aduce o probă despre aceea, că maioritatea poporaţiunei Ardélului nu consêmte la actele violente ale guvernului şi ale dietei ungurescĭ din Pesta şi că naţiunea română se află într'o stare de siluire fiindŭ condamnată la rolulŭ de privitóre mută.

Guvernulŭ ungurescŭ din contră tocmai aceea voia sĕ evite, ca Tronulŭ şi opiniunea publică sĕ nu afle cumva adevĕratele dorinţe şi plângerĭ ale Românilorŭ.

Dovadă pentru acésta este şi faptulŭ, că după ce mişcarea naţională din Transilvania luase nisce dimensiunĭ, încâtŭ nu se mai putea negá esistenţa unei nemulţămirĭ óre-care între Românĭ, cei dela putere şi-au pusŭ tóte silinţele spre a lăţí opiniunea, că acéstă nemulţămire este numai o urmare a unorŭ agitaţiunĭ din afară, ér nu espresiunea reală a stărei poporului. Foile maghiare scriau şi atuncĭ, cum scriu şi aḑi de câte orĭ se tractéză de o faptă întreprinsă în apĕrarea individualităţii nóstre naţionale, că ámblă agenţĭ muscălescĭ prin ţĕră, că conducĕtorii noştri conspiră cu duşmanii statului ş. a. ş. a. Ḑiarele din Clujiu mai adăugeau, că profesorii românĭ din Blaşiu primescŭ pe fie-care anŭ banĭ dela principele României şi că prin urmare pronunciamentulŭ ar fi fostŭ resultatulŭ unei marĭ conspiraţiunĭ daco-române.

Dér nu numai opiniunea publică din întru şi din afară era astfelŭ informată despre noi şi despre năsuinţele nóstre, ci şi Tronulŭ. Încă şi acum resêmţimŭ impresiunea durerósă ce ni-a causat'o scirea, că Maiestatea Sa s'a esprimatŭ în audienţa privată, despre care vorbirămŭ în articlulŭ trecutŭ, cu cuvinte mustrătóre asupra purtărei unorŭ preoţĭ românĭ „carĭ ar rĕmni la stările din statulŭ românŭ vecinŭ.“

Se 'nţelege, că interesele partidei maghiare dela putere cereau, ca Coróna sĕ nu afle adevĕratele dorinţe şi plângerĭ ale Românilorŭ, pentru că aflându-le ea s'ar fi folositŭ fără îndoială de dreptulŭ ei, spre a face ca sĕ se delătureze după putinţă causele nemulţămirei nóstre.

O altă direcţiune ar fi luatŭ în totŭ casulŭ afacerea „liniştirei Transilvaniei,“ ce o dorea atâtŭ de multŭ Suveranulŭ nostru, dacă ar fi aflatŭ, că preoţii şi ceilalţĭ Ardelenĭ, cari au fostŭ traşĭ în judecată în véra anului 1868, erau în adevĕrŭ cetăţenĭ lealĭ şi credincioşĭ, cari nu doreau decâtŭ binele ţĕrii şi pacea şi mulţămirea popórelorŭ ei.

Era naturalŭ, ca cei dela putere, cari stăruiau în direcţiunea de a nimicí cu totulŭ individualitatea naţională a Românilorŭ, sĕ întrebuinţeze tóte mijlócele spre a suprimá vocea poporului românŭ şi în ţĕră, după ce au suprimat'o pe terêmulŭ parlamentarŭ.

Puţinŭ îi durea pe ei de aceea, că unulŭ séu altulŭ dintre cei vr'o ḑece deputaţĭ de naţionalitate română, carĭ s'au străcuratŭ prin strîmtorile legei electorale feudale în dieta de încoronare din Peşta, debută cu câte unŭ votŭ separatŭ séu cu câte unŭ discursŭ antiguvernamentalŭ; puţinŭ i-a neliniştitŭ şi proiectulŭ de resoluţiune prin care 17 deputaţĭ românĭ din Ungaria şi din Ardélŭ împreună cu deputaţii naţionalĭ sêrbĭ aflătorĭ în dieta din Peşta, au protestatŭ în contra proiectului de lege în causa uniunei; trecut'au cu uşurinţă şi asupra celorlalte contra-propunerĭ făcute în favórea naţionalităţilorŭ şi apĕrate cu atâta energiă şi înţelepciune de către cei mai distinşĭ dintre memoraţi deputaţĭ, pentru că îşĭ ḑiceau: aceştia suntŭ o minoritate cu totulŭ neînsemnată, care dispare în marea sutelorŭ de deputaţĭ maghiarĭ şi Suveranulŭ, care guvernéză cu miniştri şi cu maioritatea, nu póte sĕ mai ţină sémă şi de votulŭ unei minorităţĭ atâtŭ de neînsemnate.

Aşa s'a şi întêmplatŭ. Guvernulŭ cu maioritatea au decretatŭ fusiunea Ardélului cu Ţéra unguréscă şi fiind-că Coróna stăruia ca sĕ se iea în considerare şi cererile naţionalităţilorŭ, au compusŭ şi au votatŭ faimósa lege poreclită „pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ“, care ceea ce ne dă cu-o mână ne ia cu ḑece.

Noi Românii transilvănenĭ la tóte aceste acte n'amŭ fostŭ decâtŭ privitorĭ muţĭ şi numai ca din întêmplare s'au aflatŭ câţiva între deputaţĭ, carĭ şi-au redicatŭ vocea în favórea nóstră, fără a dobêndí însĕ vre-o ascultare.

Discursulŭ tronului, prin care s'a închisŭ dieta din Peşta la 10 Decemvre 1868 anunţă în modŭ laconicŭ că „uniunea Transilvaniei cu Ungaria a întratŭ în şirulŭ faptelorŭ împlinite“ şi câtŭ pentru concesiunile făcute naţionalităţilorŭ în schimbulŭ drepturilorŭ, ce li s'au luatŭ, ḑise:

„Egala îndreptăţire, de care cetăţenii diferitelorŭ naţionalităţĭ se bucurau în relaţiunile politice şi civile şi până acum, a-ţĭ estins'o şi asupra terenului limbelorŭ lorŭ, *asigurândŭ D-Vóstră prin lege acele pretensiunĭ ale lorŭ,* carĭ nu stau în contraḑicere cu condiţiunile administraţiunei şi justiţiei. *Sperămŭ că credincioşii Noştri cu limbă nemaghiară îşi vorŭ aflá deplina lorŭ liniştire în aceea conviugere, că statulŭ asigură fie-cărui cetăţénŭ libertatea şi desvoltarea limbei sale materne în modŭ egalŭ.*“

Şése-spre-ḑece anĭ au trecutŭ de cândŭ Suveranulŭ a esprimatŭ acéstă speranţă din înălţimea Tronului.

Implinitu-s'a ea şi déca nu s'a împlinitŭ cunósce Tronulŭ aḑi adevĕratele cause ale neliniştei şi nemulţămirei credincioşilorŭ Sĕi de limbă nemaghiară?

CRONICA POLITICĂ.

De câtăva vreme »Pester Lloyd“ publică unŭ şirŭ de articulĭ de fondŭ subscrişĭ de deputatulŭ Bela Grünwald, — în cestiunea instituţiunii comitatelorŭ, — în contra lui Kossuth, care nu de multŭ întrevenise pentru instituţiunea comitatensă avitică. Grünwald, cunoscutulŭ duşmanŭ alŭ naţionalităţilorŭ, ḑice: „Numai alegerea face posibilŭ, că şi vestiţii »agitatorĭ« ai naţionalităţiloră, carĭ suntŭ aci »agenţii« statelorŭ duşmane nouĕ, ajungŭ în corpulŭ funcţionarilorŭ şi chiar în fruntea lui. Póte fi unu adevĕratŭ Ungurŭ, care sĕ privrscă şi sĕ sufere acésta cu nepăsare? Comitatulŭ în forma sa de aḑĭ nu e bine întocmitŭ. Comitatulŭ de adĭ cu funcţionarii sĕi aleşĭ periclitéză interesulŭ naţionalŭ şi libertatea. Administrarea de sine, ca în Anglia şi Prusia, nu o putemŭ încredinţa comitatului, fiindcă acesta în împrejurările nóstre e cu neputinţă etc.

Grünwald, Ungurŭ „adevĕratŭ,« 'şĭ putea cruţa timpulŭ, ér lui »Pester Lloyd« şi hârtia şi cernéla. Toţĭ articulii lui, lungĭ de câte douĕ şi trei colóne, se puteau resuma în câteva cuvinte: »Focŭ şi pârjolŭ în totŭ ce nu e ungurescŭ.

*

Ḑiarele englese sunt fórte amărîte de cuprinsulŭ notelorŭ ce le-au înmânatŭ puterile continentale Franţa, Germania, Austro-Ungaria şi Rusia, guvernului englesŭ în cestiunea egipténă. »Times“ provócă pe Granville sĕ arate, că elŭ póte apĕra demnitatea şi onórea Angliei. Propunerile englese pretindŭ unŭ controlŭ alŭ tuturorŭ puterilorŭ, ḑice »Times,« şi încă în celŭ mai ofensătorŭ modŭ; Anglia nu póte primi astfelŭ de propunerĭ. »Standard« e de aceeaşĭ părere, ḑicêndŭ că amesteculŭ puterilorŭ în afacerile Egiptului este absurdŭ şi de nesuferitŭ. Singurulŭ rĕspunsŭ ce se póte da puterilorŭ este, după numita fóiă, unŭ »Non possumus“ energicŭ în contra propunerilorŭ puterilorŭ, şi „Morning Post« şi se bucură de misiunea turcéscă, care — ḑice elŭ — póte că aduce mai sănĕtóse propunerĭ decâtă celelalte puterĭ. „Daily News« nu vede destulŭ curagiu în guvernŭ. Foile provinciale cerŭ unŭ pasŭ energicŭ din partea cabinetului. »Pall Mall Gazette« încă combate orĭce autoritate coordinată Angliei în Egiptŭ.

Cum vedemŭ cestiunea egipténă se înăspreşce, căcĭ opiniunea publică în Anglia este în contra orĭcărei cedărĭ din partea guvernului englesŭ. Puterile continentale pe de altă parte nu vorŭ suferi, ca Anglia sĕ nesocotéscă propunerile ce le facŭ ele.

*

Pressa europénă se ocupă multŭ de împrejurarea că Italia nu s'a alăturatŭ la contrapropunerile puterilorŭ continentale în cestiunea Egiptului, şi unele ḑare caută a deduce de aci, că raportulŭ dintre Italia şi puterile aliate a luatŭ o altă schimbare în favórea Angliei. Intrebarea e că făcut-a Italia cu premeditare acésta, séu cele patru puterĭ continentale au găsitŭ cu cale ca în acestŭ casŭ sĕ nu mai atragă în cerculŭ lorŭ şi pe Italia, sciindŭ că din acestŭ motivŭ atitudinea Italiei va remânea ca şi pănă acum? Se scie că în cestiunĭ coloniale Italia înclină mai multŭ spre Anglia, cu tóte acestea pressa germană şi austro-ungară crede, că acéstă atitudine a regatului italianŭ în cestiunea egipténă nu va slăbi întru nimicŭ raporturile amicale ce esistă între Roma, Berlin şi Viena.

*

O recélă óre care se observă şi în raporturile dintre Spania şi Germania. Se scie că de multŭ era vorba,

ca representanţii Spaniei şi Germaniei din Madridŭ şi Berlinŭ sĕ se ridice la rangulŭ de ambasadorĭ. Se vede însă că cestiunea s'a datŭ la o parte, căcĭ ministrulŭ de esterne alŭ Spaniei a învinovăţitŭ de curêndŭ pe Rreichstagulŭ germanŭ, dicêndŭ că elŭ e causa de nu s'a pututŭ resolva acéstă cestiune, de-óre-ce respinge orĭ ce propunerĭ ce aduce cancelarulŭ. Precum scimŭ noi, cancelarulŭ n'a venitŭ cu acéstă propunere nicĭ în Reichstag nicĭ în consiliulŭ federalŭ şi diarele germane mai adaugă, că nu de témă n'a facutŭ Bismark acésta, ci l'a cam supĕratŭ atitudinea Spaniei în cestiunea Zuluşilorŭ, a insulei Borneo şi póte şi alte cestiunĭ.

*

In Alexandria din Egiptŭ domnesce o mare agitaţiune din causă că nu s'au făcutŭ încă plăţile de despăgubire a celorŭ carĭ au suferitŭ daune cu ocasiunea bombardării Alexandriei de cătră Englesĭ. In Dumineca trecută a fostŭ o manifestaţiune publică, despre care »Times« scrie urmatórele: »O proclamaţiune ţinută în termenĭ violenţĭ fără subsemnătură invita pe cei îndreptăţiţĭ la despăgubire sĕ se adune cu familiile lorŭ înaintea bursei şi sĕ facă o demonstraţiune. Consulii Angliei, Italiei şi Greciei, precum şi guvernatorulŭ Alexandriei sfătuiau pe ómenĭ sĕ se abţină dela orĭce participare. Consululŭ francesŭ a statŭ la o parte, fără sĕ s'amestece. Garnisóna englesă primise ordinŭ sĕ stea sub arme. Pela 10 óre a. m. se adunară vr'o 200 de persóne din clasa de josŭ a poporaţiunei înaintea bursei. S'au ţinutŭ discursurĭ violente şi s'a strigatŭ: »Josŭ Englesii! Josŭ tribunalele! Josŭ guvernulŭ!« Mulţimea s'a împrăştiatŭ apoi fără sĕ turbure linişte publică.

Cugetărĭ la încheierea anului.

Selagiu diua de Crăciunŭ 1884.

(Urmare din Nr. 8.)

Conduita fraţilorŭ noştri aradanĭ în 1884 ne causéză însă multă supĕrare.

In comitatulŭ Aradulul — unde marea maioritate a poporaţiunei este română — se alegeau în anii 1860 sub conducerea fericitului George Popa in 6 cercurĭ electorale cei mai devotaţĭ bărbaţĭ românĭ ca deputaţĭ şi numai în alŭ 7-lea cercŭ au alesŭ érăşĭ Românii pe filoromânulŭ Cr. Simonyi Lajos, fostŭ ministru de comerciu în cabinetulŭ lui Tisza, care însă nevoindŭ a fi solidarŭ cu guvernarea lui şi-a datŭ spontaneu demisiunea şi s'a retrasŭ în viaţa privată, unŭ bărbatŭ de caracterŭ, unulŭ din »rari nantes in gurgite vasto.«

Ei, dér în acele timpurĭ domnea între fraţii noştri aradanĭ iubire frăţéscă şi bună înţelegere, ér nu ca astădĭ duşmăniă şi órbă neunire, prin care suntŭ bătuţĭ şi paralisaţĭ ei prin ei. Atuncĭ d-lŭ Desseanu cu consoţii sĕi serviau causa naţională şi nu erau înhămaţĭ la carulŭ de triumfŭ alŭ lui Tabajdi — şi resultatulŭ alegerilorŭ nu era: doi mamelucĭ românĭ şi patru străinĭ, ci: şése bărbaţĭ românĭ distinşĭ în apĕrarea causei naţionale, între carĭ şi d-lui Tempi passati!

După tóte acestea, resultatulŭ finalŭ alŭ alegerilorŭ a rĕmasŭ fórte departe de aşteptările nóstre. Amŭ raportatŭ însă în campania electorală atâtea învingerĭ morale, câte suntŭ de ajunsŭ spre a dovedi d-lui Tisza, că în restimpŭ de 10 anĭ n'a fostŭ în stare de a ne sdrobí, a ne sfărmá şi risipi pe cum se lăuda la începutulŭ domnirei sale.

In parlamentŭ avemŭ adĭ numai trei bărbaţĭ de partida naţională între carĭ şi pe d. Vincenţiu Babeşŭ; ei 'şĭ vorŭ face datoria şi vorŭ fi păzitorĭ credincioşĭ ai intereselorŭ nóstre naţionale. Şi este şi de lipsă ca sĕ-şĭ redice vocea şi sĕ protesteze în contra nesfĕrşitelorŭ fărădelegĭ şi călcărĭ de dreptŭ, la carĭ durere avemŭ sĕ ne aşteptămŭ pe voitorŭ în mĕsură totŭ mai mare, căcĭ vedemŭ că şoviniştii îşĭ ascutŭ de nou armele cu carĭ vorŭ sĕ continue rĕsboiulŭ de esterminare contra nóstră pe cale »culturală« şi »socială,« cum dicŭ ei.

Combinândŭ atitudinea nóstră în generalŭ şi avêndŭ în vedere marile pedecĭ ce ni s'au pusŭ, amŭ puté dice, că în ţéră pe terêmulŭ politicŭ, cu puţine escepţiunĭ, ni-amŭ făcutŭ datorinţa.

La întrebarea că ce amŭ făcutŭ în comitate, în judeţe, nu putemŭ rĕspunde cu asemenea satisfacţiune. Cu deosebire noi Românii sĕlăgenĭ amŭ datŭ tare înapoi. In anii 1860—1870 putemŭ fi făloşĭ de conduita nóstră politică; eramŭ mândri de recunoscinţa fraţilorŭ noştri de-o parte şi de respectulŭ contrarilorŭ ce-lŭ storceamŭ prin faptele nóstre solidare şi românescĭ.

Vĕ veţĭ aduce aminte, fraţilorŭ sĕlăgenĭ, cum antagoniştii noştri uimiţĭ de disciplina şi solidaritatea nóstră diceau: »a romanok-é a jövö« (viitorulŭ este alŭ Românilorŭ.) Atuncĭ ne foloseamŭ de limba română în desbaterile adunărilorŭ comitatense, căcĭ era limbă protocolară. Atuncĭ mai aveamŭ şi câţĭ-va funcţionarĭ, acum ómenii noştrĭ sunt scoşĭ din tóte posturile cu escepţiunea unui singurŭ jude la sedria orfanală, pe care înoă putemŭ dice că nu-lŭ avemŭ, deórece bietulŭ omŭ lasă a fi terorisatŭ în aşa mare mĕsură, încâtŭ nu mai cutéză a rĕmâné nicĭ în postulŭ inocentŭ naţionalŭ de secretarŭ alŭ reuniunei femeilorŭ române.

Pe câtŭ sunt informatŭ şi în Transilvania — cu escepţiunea unorŭ judeţe locuite de Saşĭ şi Românĭ unde s'au făcutŭ compromisurĭ — situaţiunea este cam analógă cu a nóstră, a Sĕlăgenilorŭ.

La starea acésta a lucrurilorŭ mare parte purtămŭ noi vina, căcĭ deşi sistemulŭ de viriliştĭ a fostŭ născocitŭ la timpulŭ sĕu în contra naţionalităţilorŭ, totuşĭ în acele comitate cu maioritate română, unde a fostŭ conducere bună (nu ca în comitatulŭ Sătmarului, unde în cercurĭ curatŭ române se alegŭ ca membri câţĭ traşĭ împinşĭ de străinĭ din vina preoţilorŭ şi a inteligenţei mirene) la alegerile membrilorŭ în comitetele comitatense s'au pututŭ alege jumĕtate. Aşa în comitatulŭ Sĕlagiului din 200 membri aleşĭ sunt Românĭ 100 şi 20 viriliştĭ, laolaltă 120 inşĭ, adecă peste una a patra parte din consiliulŭ comitatensŭ, unŭ numĕrŭ considerabilŭ nu numai pentru a face oposiţiune efficace, ci în multe casurĭ a şi decide. Amŭ puté fi 40—50 viriliştĭ, décă s'ar interesa cei îndreptăţiţĭ, mare parte preoţi, ca sĕ li se socotéscă darea în regulă; asta însĕ nu o facŭ din lene şi aşa lasă locurile virile străinilorŭ, mare parte jidanilorŭ.

Disesemŭ că în multe casurĭ voturile nóstre ar puté şi decide, décă fraţii noştri n'ar fi uitatŭ că »vigilantibus obveniunt jura« (drepturĭ dobêndescŭ numai cei ce veghéză) şi décă şi-ar lua ostenéla a se înfăţoşa la adunările municipale în numĕrŭ câtŭ se póte de complectŭ şi nu numai câte 10 inşĭ, rarŭ 15—20, mulţumindu-se marea maioritate a se folosi de dreptulŭ sĕu numai odată în 6 anĭ, cu ocasiunea alegerilorŭ municipale.

Românilorŭ noştri le convinŭ luptele bărbătescĭ a fraţilorŭ din Caraşŭ-Severinŭ, cetescŭ cu multă plăcere raporturile asupra lorŭ prin foi, însĕ nu-şĭ iau ostenéla a face şi ei asemenea, a se lupta şi ei cu aceeaşĭ energiă. (Va urmá).

SCIRILE DILEI.

După cum comunică diarele ungurescĭ, amnestia proclamată pentru cei ce au fugitŭ de armată în România are unŭ bunŭ resultatŭ, deórece mulţĭ din ei s'au întorsŭ îndĕrĕtŭ, mai cu sémă în comitatulŭ Făgăraşului. Ar fi de doritŭ, dicŭ acele foi, ca termenulŭ hotărîtŭ pentru amnestiă sĕ se prelungéscă.

—0—

Căştigurile trase la loteria de efecte ce s'a ţinutŭ în favórea scólei române de fete din Sibiiu se potŭ luá în fiecare di între órele 10—12 a. p. dela preşedinta reuniunei d-na Maria Cosma (edificiu »Albina«) până la 31 Ianuariu c. Liste de obiectele căştigate se capĕtă dela d-nii colectanţĭ.

—0—

Acum câteva dile s'au dusŭ în Petroşenĭ mai mulţĭ inginerĭ în afacerea căii ferate, ce va începe a se construi la primăvéră prin pasulŭ Surducŭ spre România.

—0—

In Petroşenĭ difteria seceră multe jertfe.

—0—

La 10 Ianuariu n. Maghiarii din Făgăraşŭ au datŭ unŭ balŭ, la care mai că nu s'a vĕdutŭ nicĭ Românŭ nicĭ Sasŭ. Causa e, că Ungurii pretindŭ ca tótă suflarea din Făgăraşŭ sĕ fie „maghiară,« pe când naţionalităţile vréu sĕ rĕmână ce suntŭ. »Iată trădătorii patriei,« şi-au disŭ Ungurii şi, fiindcă la 12 Ianuariu Românii avéu sĕ dea balŭ, s'au dusŭ împintenaţii în sala de balŭ şi au ruptŭ tóte decoraţiunile, nimicindŭ în mare parte până şi vopséla de pe podinĭ. Ce ridiculă rĕsbunare!

—0—

Ni se scrie din Alba Iulia, că la sfinţirea apeĭ în diua de Sf. Botezŭ românescŭ, ce s'a făcutŭ prin părintele Ludovicŭ Luca, a asistatŭ o companiă de soldaţĭ, care a datŭ mai multe salve, cu strégulŭ şi cu musica militară, mai mulţĭ oficerĭ şi numerosŭ publicŭ de diferite confesiunĭ.

—0—

Sâmbătă în 12 (24) Ianuariu se va celebra în Aradŭ cununia advocatului şi deputatului Petru Truţia cu fica notarului publicŭ Dumitru Bonciu, d-şóra Amalia Bonciu. Cununia o va oficiá episcopulŭ Meţianŭ.

—0—

Mitropolia greco-orientală română din Cernăuţĭ, care are o reşedinţă imposantă, ce s'a ziditŭ la 1868 şi a costatŭ peste 20 milióne francĭ, e acum în mare pericolŭ. La 2 Ianuariu s'a simţitŭ că se mişcă dealulŭ pe care e construitŭ palatulŭ. Până séra s'au făcutŭ marĭ crăpăturĭ în grădină şi chiar s'au dărâmatŭ unele părţĭ din edificiele laterale. Autorităţile au luatŭ tóte mĕsurile cerute, dér palatulŭ cu greu va puté fi scăpatŭ.

—0—

Numĕrulŭ ascultătorilorŭ la universitatea din Viena este până acum de 5421.

—0—

Bóla de gură şi de unghii a isbucnitŭ între vite în Œdenburg, Aradŭ şi Szeghedinŭ.

—0—

»Românulŭ« din Bucurescĭ adreséză următórea rugăciune şi la Românii din Transilvania: „Este rugatŭ celŭ care va avé următórele scrierĭ şi va voi sĕ le împrumute pentru 30 de dile séu sĕ le vêndă, a le trimite la redacţiunea »Românului« în Bucurescĭ, 4 strada Dómnei, séu la d. C. A. Rosetti, 12 calea Dorobanţilorŭ: „Catehismulŭ sătenilorŭ« şi „Apelŭ cătră femei.«

—0—

„Dunărea de josŭ« spune, că mai multe dómne şi domnişóre din societatea înaltă din Tulcea au luatŭ ini-

FOILETONU.

O descoperire minerală de mare preţŭ.

In comuna Limba din comitatulŭ Albei inferióre, situată la ţĕrmurulŭ stângŭ alŭ Murĕşului, în depărtare cam de o oră dele Alba-Iulia, femeile de acolo obicinuiau a folosí la spălarea rufelorŭ albe în locŭ de săpunŭ, unŭ felŭ de pămêntŭ ce-lŭ săpau din apropierea satului, şi rufele deveniau cu multŭ mai albe şi mai curate, fără a fi silite sĕ întrebuinţeze apă caldă.

Acéstă împrejurare a deşteptatŭ curiositatea ómenilorŭ carĭ suntŭ dedaţĭ a cugetá, de a cercetá composiţia chemică a acelui pămêntŭ şi pre temeiulŭ acelei cercetărĭ a încercá fabricarea de săpunŭ din pămêntulŭ dela Limba.

Acele cercetărĭ, de sine se înţelege, au fostŭ împreunate cu spese şi cu mare bătaiă de capŭ, dar la urma urmelorŭ celŭ ce nu s'a speriatŭ a le face a ajunsŭ la resultatulŭ doritŭ, aşa că astădĭ are comuna Partoşŭ o fabrică de săpunŭ, care ilŭ produce din pămêntulŭ săpatŭ dela Limba.

In acésta fabrică se va puté fabricá cu timpulŭ în tótă diua celŭ puţinŭ 50 centenare metrice.

Până acuma d. Ioanŭ Meidinger dela Viena, a căruia meritŭ este că s'a înfiinţatŭ acéstă fabrică, de două lunĭ de dile de când Romanii noştri lucréză, a espedatŭ în osebite direcţiunĭ vr'o câteva vagóne de săpunŭ de calitatea cea mai escelentă.

Dar nu numai pe otarulŭ comunei Limba, ci şi la Oarda de susŭ şi la comuna Ciugudŭ se află pămêntŭ fórte bunŭ pentru fabricarea de săpunŭ.

Otarele acestorŭ comune, deşi suntŭ micĭ, suntŭ fórte fructifere, pentru că solulŭ pămêntului constă în cea mai mare parte din alluviu, care conţine în sine şi resturĭ organice, prin urmare avêndŭ multŭ humus, producŭ bucate şi nutreţŭ în de-ajunsŭ.

Din producţiunea acestorŭ otare poporaţiunea comunelorŭ Limba, Oarda de susŭ şi Ciugudŭ, care constă din 400, 1253 şi 541 de suflete ar puté trăí ca în sênulŭ lui Avramŭ, şi ş'arŭ puté plătí şi impositele publice cu cea mai mare înlesnire, pentru că fiindŭ situate aprópe de cetatea Albei Iuliei, de pre victuale şi hrana de casă, care le potŭ produce cu înlesnire, lesne ş'arŭ puté câştigá paralele de lipsă. Dar rapacitatea cămătarilorŭ, dintre carĭ vr'o 3 din Alba Iulia, a adusŭ satele din împrejurŭ la sapă de lemnŭ şi zădărnicesce tótă ostenéla poporului.

Aflarea şi descoperirea acestui pămêntŭ, din care precum disei se fabrică săpunulŭ celŭ mai escelentŭ, care póte rivalisá cu tóte soiurile de săpunŭ câte s'au fabricatŭ şi se fabrică până acuma, ne lasă a spera, că pentru poporulŭ din jurulŭ Albei Iuliei va rĕsări unŭ sóre mai ferice.

Stratulŭ de pămêntŭ din comuna Limba este de o grosime de 25—30 metri şi se estinde peste hotarĕle a 3—4 comune într'o estensiune de preste 4000 metri pătraţĭ.

Acestŭ pămêntŭ mineralŭ de unŭ folosŭ nepreţuibilŭ, ocurêndŭ într'o masă compactă de o întindere de 15 jugurĭ, se ţine de proprietatea comunei politice Limba şi s'a esarendatŭ deocamdată d-lui Ioan Meidinger pre timpŭ de 6 anĭ cu câte 100 fl. pe anŭ cu condiţiune, ca poporulŭ din Limba sĕ aibă dreptulŭ eschisivŭ de a'lŭ săpá până la Partoşŭ, unde d. Meidinger a aflatŭ edificiile trebuincióse pentru a'şĭ întocmi fabrica.

Fabricarea săpunului se pare a fi fórte simplă, pentrucă pămêntulŭ scosŭ şi adusŭ la fabrică se aşédă într'unŭ basinŭ făcutŭ din scândurĭ şi preste elŭ turnându-se apă rece din rîu orĭ din fântână, se frămêntă cu ajutorulŭ unorŭ lopeţĭ şi sape late în decursŭ de 24 óre, până când devine o tulbureală spumósă. Tulburéla acésta scurgêndu-se din acestŭ basinŭ în alte basinurĭ mai micĭ, acolo se lasă ca sĕ se aline în decursŭ de 24 dile, fără ca sĕ o mai mestece cineva. Cu ocasiunea acestei scurgerĭ, d. Meidinger tórnă în fieşce care basinŭ o fluiditate, care este secretulŭ sĕu. Una până la două decilitre din acéstă fluiditate este de ajunsŭ pentru unŭ

ţiativa formărei unei societăţĭ cu scopulŭ de a scóte din conversaţiunea românéscă cuvintele franţuzescĭ ca „bonjour,» »bonsoir,« »merci,« »madame,“ »mademoiselle,« »monsieur,« etc. Toţĭ membrii carĭ ar rosti unulŭ din aceste cuvinte în timpulŭ conversaţiunei românescĭ vorŭ fi amendaţĭ. Sumele ce se vorŭ încasa într'unŭ timpŭ anumitŭ, se vorŭ întrebuinţa în folosulŭ sĕracilorŭ oraşului. Numitulŭ confrate, spune că unŭ singurŭ domnŭ, în cursulŭ unui dejunŭ, a plătitŭ respectabila sumă de 5 lei.

—0—

Commendatore Cotta, consilierŭ administrativŭ alŭ băncei »Popolore« din Alessandria, în Italia, a fugitŭ defraudândŭ unŭ milionŭ şi jumĕtate de francĭ. Mai multe băncĭ italiane suferŭ perderĭ însemnate.

Edmond About.

O telegramă din Parisŭ datată 17 Ianuariu n. ne-a adusŭ trista şi durerósa scire, că renumitulŭ scriitorŭ francesŭ Edmond About a muritŭ.

E tristă şi durerósă scirea, căcĭ templulŭ literelorŭ perde pe unulŭ din cei mai activĭ sacerdoţĭ ai sĕi, ér noi Românii pe unŭ sincerŭ amicŭ, precum vomŭ vedea mai josŭ.

Edmond About s'a născutŭ în anulŭ 1828 în Dieuze. Studiile şi le-a făcutŭ în liceulŭ Carolŭ celŭ mare din Paris. In 1848 câştigă premiulŭ de onóre în filosofiă la concursulŭ generalŭ, întră în Scóla Normală superióră, de unde în 1851 trecù la Scóla francesă din Atena. Intorcêndu-se din Grecia la 1855 debută în litere prin scrierea sa »La Grèce contemporaine,‘ care-lŭ făcù celebru în Europa. Publică apoi romane, scrierĭ politice, lucrà la diferite diare politice şi foi literare. Elŭ era favoritulŭ lui Napoleonŭ III. Reputaţiunea ce şi-o câştigă, îi aduse numele de »Voltaire« alŭ secolului XIX. După o călĕtoriă ce-a întreprins'o în România, fu alesŭ membru alŭ Academiei francese. Despre Românĭ a scrisŭ elŭ în opulŭ sĕu „De Pontoise à Stamboul“.

Că prin mórtea sa suferimŭ şi noi Romanii o mare perdere, ne-a dovedesce modulŭ binevoitorŭ în care a scrisŭ în opera numită despre Românĭ, precum şi faptulŭ următorŭ:

In călĕtoria ce a întreprins'o în Francia pela sfêrşitulŭ anului trecutŭ 1884, d. Alesandru Ciurcu, redactorulŭ „Independenţei române“ a visitatŭ şi pe celebrulŭ scriitorŭ About şi între altele vonì vorba şi despre Românĭ. D. A. Ciurcu îi descrise suferinţele Românilorŭ din Ardealŭ, frumseţea acestei ţĕrĭ, îi amintì de cartea d-nei Adam, care n'a vĕdutŭ decâtŭ Peşta şi pe câţĭ-va Ungurĭ carĭ o încunjurau şi o linguşiau, îi spuse că d-na Adam a făcutŭ mare nedreptate Românilorŭ şi că acéstă nedreptate trebue reparată prin péna unui Francesŭ. Spre acestŭ scopŭ About promisese, ca în anulŭ acesta 1885 sĕ întreprindă o călĕtoriă prin Ardélŭ, sĕ studieze sórta nóstră şi astfelŭ sĕ dea o meritată lovitură d-nei Adam.

Mórtea însă ne-a smulsŭ fără veste dulcile ilusiunĭ, că într'o di se vorŭ da pe faţă meschinăriile ungurescĭ.

Edmond About lasă în urmă 'ĭ o vĕduvă şi optŭ copii. Elŭ e victima calomniilorŭ şi intrigilorŭ chiar din partea acelora, pe cari elŭ i-a ajutatŭ a'şĭ face carieră.

O bună învĕţătură Românilorŭ.

Deva, 20 Ianuariu 1885 n.

Diarulŭ din Deva »Hunyad« în Nr. sĕu din 17 l. c., între noutăţĭ comunică şi vestea, că Românii din Huniădóra arangiază în folosulŭ bisericei gr. cath. de acolo unŭ balŭ, că învitaţiunile suntŭ tipărite şi în limba maghiară, la ceea ce atrage atenţiunea Românilorŭ devenĭ, făcêndu-le quasi imputare, că ei nu au fostŭ încă aşa de curteniţĭ, şi le recomandă a urma pe Huniădorenii.

Dér acésta nu'i destulŭ, ci se indignézá că »csárdás“-ulŭ numai după Quadrile s'a pusŭ, şi lui nu i sa datŭ locŭ separatŭ şi mai accomodatŭ.

Acum întrebŭ: de când esistă Ungurĭ în comitatulŭ Huniădóra şi s'au arangiatŭ petrecerĭ ungurescĭ, când a învitatŭ cineva dintre Maghiarĭ pe Românĭ cu învitaţiunĭ române şi când s'a pusŭ în ordinea jocurilorŭ măcar odată numai, — nu în comitatulŭ Huniădóra, dér orĭ unde au fostŭ petrecerĭ ungurescĭ, la carĭ au fostŭ învitaţĭ şi Românĭ şi au şi participatŭ în numĕrŭ considerabilŭ, — unŭ jocŭ românescu? De câte orĭ nu se întêmplă că, aflându-se şi Românĭ în ospĕtării şi ţiganii cântă vre-o piesă română, toţĭ Ungurii se indignézá de atâta cutezanţă ţigănéscă, începŭ a striga mai tare ca de obiceiu, dându'ţĭ a înţelege, că nu le place musica română? Ba, de câte orĭ nu s'a întêmplatŭ, că li s'a interdisŭ directŭ lăutarilorŭ a cântá doine românescĭ? Şi óre pentru ce? Nu pentru că piesele românescĭ n'arŭ fi frumóse; nu, ci pentrucă a asculta o piesă română, însemnézá a nu fi bunŭ patriotŭ. Apoi de câte orĭ nu s'a întêmplatŭ chiar a-şĭ arĕta colţii, din causa acésta a face bravurĭ de bătăuşĭ, şi a-şĭ arĕta patriotismulŭ adevĕratŭ? Apoi cine nu scie, că Maghiarii cu câtă predilecţiune desbatŭ sórtea Europei în crîşme şi între pocale? Vai de acelŭ presentŭ nemaghiarŭ, care s'ar vinde la o astfelŭ de desbatere seriósă, cu comandarea vre-unei dicale nemaghiare! Ultimatulŭ şi l'ar şi căpĕtá şi bătaia ar fi gata.

Pănă când decĭ Maghiarii nu vorŭ da esemplu bunŭ, astfelŭ de imputărĭ ca în »Hunyad« le stă rĕu, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că a pretinde dela alţii a face ceea ce ei nu au făcutŭ nicĭ odată, însémnă a avé pelea grósă. **X.**

Românii potŭ lua esemplu de aci, şi cei ce vorŭ mai face învitaţiunĭ ungurescĭ şi vorŭ pune „ciardaşulŭ“ în ordinea de danţŭ, sĕ nu se mire, dacă în urma bobârnacului ce li l'a datŭ „Hunyad,“ li se vorŭ dice că au şi ei pelea grósă şi că nu'lŭ simtŭ bobârnaculŭ.

Bismarck şi limba maghiară.

Cancelarulŭ Bismarck, audindŭ că vinurile ungurescĭ ar fi escelente, a cumpĕratŭ mai multe butelii dela filiala din Berlinŭ a pimniţei centrale de vinurĭ ungurescĭ din Pesta. Fiindŭ că Ungurii pretindŭ, că numai cine e »Maghiarŭ« e »omŭ« şi sciindŭ că în Germania încă suntŭ ómenĭ şi că prin urmare după ei Germanii suntŭ Maghiarĭ, — decĭ totŭ pămêntulŭ locuitŭ de ómenĭ e globŭ ungurescŭ — au credutŭ că limba maghiară e limbă universală. Bismarck însă a avutŭ curagiulŭ sĕ declare că nu cunósce limba universală »Valpjük,« adecă pardonŭ pe cea ungurésca, dându-se pe faţă ca duşmanŭ alŭ ideii de »globŭ ungurescŭ.« Intr'o bună diminéţă se jăluì ambasadorului comite Szecseny, că pe buteliile cu vinŭ ungurescŭ suntŭ etichete numai în limba maghiară şi că „elŭ nu înţelege acea limbă.«

Destulŭ că ambasadorulŭ, în locŭ sĕ'şĭ împacheteze lucrurile şi Tisza sĕ declare rĕsboiu unui trădătorŭ de — globŭ ungurescŭ, trimite guvernului ungurescŭ prea plecata provocare, ca de aci înainte pe buteliile ce se transpórtă în Germania sĕ se pună etichete în limba germană.

Cum rĕmâne cu prestigiulŭ maghiarismului?

MULŢĂMITĂ PUBLICĂ.

Din Câmpiă 6 Decemvre 1885.

Unŭ bărbatŭ, care nu cunósce nicĭ ura nicĭ vrăşmăşia în contra nóstră, deşi neromânŭ, este spectabilulŭ domnŭ Lazar Manó, marele proprietarŭ din comuna nóstră.

Acestŭ generosŭ bărbatŭ, pĕtrunsŭ de spiritulŭ adevĕratei culturĭ, nicĭ odinióră nu şi-a pregetatŭ a imitá pe nobilii sĕi părinţĭ, venindŭ întru ajutorŭ scólei nóstre confesionale gr. cat. cu mărinimosulŭ sĕu sucursŭ de atâtea orĭ de câte orĭ a cerutŭ lipsa. Acestŭ bărbatŭ binevoitorŭ la diverse ocasiunĭ a donatŭ o mulţime de rechisite scolastice pentru scóla nóstră, s'a îngrijatŭ totdéuna ca pruncii sĕ fiă bine provĕduţĭ cu cele de lipsă pentru scólă, ba ca nu cumva sĕ fie împedecaţĭ dela studiu — precum în anii trecuţĭ, aşa şi de astădată — cu ocasiunea Nascerei Domnului a binevoitŭ a dărui din alŭ sĕu pe fiecare pruncŭ românŭ cu legendare, istorii biblice table de scrisŭ, adecă cu tóte rechisitele de lipsă pentru scólă, ba chiar şi cu banĭ. Pentru acéstă îngrijire şi ajutorŭ mărinimosŭ, în numele părinţilorŭ recunoscĕtorĭ şi a senatului scolasticŭ, aducemŭ cordiala nóstră mulţămită spectatului domnŭ Lazarŭ Manó, asigurândn-lŭ de deosebita nóstră stimă şi recunoscinţă şi dorindŭ, ca Domnulŭ sântŭ sĕ-lŭ ţină în mijloculŭ nostru la anĭ mulţĭ şi în fericire!

Şiermaşŭ d. u. s.

Alesandru Maiorŭ,	**Ioanŭ Bothezanŭ,**
parochŭ gr. cat. şi directorŭ scol.	învĕţătorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Agram, 23 Ianuariu. — Intre deputaţii Krsnjavi şi Pavlovicĭ a fostŭ unŭ duelŭ cu pistóle. Krsnjavi, care intervenì pentru deputatulŭ Paucovicĭ a primitŭ o rană uşóră la mână.

Atena, 23 Ianuariu. — Insărcinatulŭ englesŭ de afacerĭ a cerutŭ într'unŭ ultimatŭ, ca gendarmulŭ, care a insultatŭ pe representantulŭ Angliei, sĕ fie destituitŭ în faţa consulului englesŭ cântându-se imnulŭ naţionalŭ englesŭ. Opiniunea publică e indignată de condiţiunile pré aspre, ce le-a primitŭ guvernulŭ.

DIVERSE.

Uciderea consilierului de poliţie Rumpff. — Amĕnuntele asupra uciderei lui Rumpff, asasinatŭ la 13 Ianuariu, între şepte óre şi jumĕtate şi optŭ óre séra dinaintea portei casei sale din Sachsenlager lipsescŭ încă cu tóte cercetările active ale poliţiei. Nicĭ unŭ furtŭ necomiţĕndu-se, omorulŭ se atribue rĕsbunărei. Corpulŭ victimei, pătrunsŭ de douĕ loviturĭ de pumnalŭ séu de cuţitŭ de măcelăriă, a fostŭ găsitŭ întinsŭ lângă casă de o servitóre, care crĕdêndŭ că vede unŭ beţivŭ lungitŭ acolo şi cuprinsă de frică. s'a dusŭ sĕ cheme vecinii pentru a se scăpá de elŭ. Când se întórse, ea îşĭ recunoscù stăpânulŭ care deschise ochii, şi voì dar nu putu sĕ vorbească. Se pare probabilŭ că asasinulŭ aşteptĕ în coridorŭ întrarea d-lui Rumpff şi că şi-a lovitŭ victima în momentulŭ în care acesta, după ce trecuse prin grădina de dinaintea casei, era sĕ intre în casă. Zăpada care căduse în abondenţă şi care fusese bătătorită de ómenii carĭ veniseră în urmă, a acoperitŭ cele câteva urme carĭ altfelŭ ar fi pututŭ fi culese. Rumpff, prevestitŭ de mai multe orĭ ca sĕ ia precauţiunĭ contra unorŭ atacurĭ posibile (elŭ fusese deja ameninţatŭ în urma procesului de înaltă trădare judecatŭ la Lipsca) refuzase neîncetatŭ a-o face, spunĕndŭ că adversarii sĕi nu vorŭ îndrăsni a'lŭ ataca în faţă, ci celŭ multŭ a arunca o bombă de dinamită la elŭ. Din acéstă causă, elŭ umbla totd'auna singurŭ, şi, fără grijă, venia tot singurŭ séra acasă. Rumpff era originar din o familiă veche din Francfort. Ca şi tatălŭ sĕu, elŭ urmase cariera militară şi servise în batalionulŭ de infanteriă din oraşulŭ Francfort. Devenitŭ ofiţerŭ, elŭ părăsise în 1852 serviciulŭ, în urma unei căderĭ de pe calŭ. Mai târdiu, elŭ studià dreptulŭ la Universitatea din Heidelberg, şi intrà în serviciulŭ poliţiei din Francfurt, unde în 1867 fù numitŭ consilierŭ de poliţiă. Cu tóte că asasinii nu sunt încă cunoscuţĭ şi nicĭ nŭ se ştiu motivele acestei crime, câteva arestărĭ au fostŭ totuşĭ operate în aceeaşĭ nópte în sala de aşteptare de ântêia şi a doua clasă a gărei liniei Mein-Neckar.

Unŭ anunţŭ ciudatŭ. — Diarulŭ „City Advertiser,« din Scheltown, publică următorulŭ anunţŭ: »Administraţiunea diarului a tractatŭ cu unŭ mare numĕrŭ de moştenitóre fórte avute, — domnişóre şi vĕduve — carĭ au luatŭ angagiamentŭ formalŭ d'a nu se căsători decâtŭ cu abonaţii pe unŭ anŭ ai diarului nostru.«

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

basinŭ de 5—10 centenare metrice, pentru că îndată ce a ajunsŭ a fi mestecată cu tulbureala din basinulŭ primŭ, tótă consistenţa se preface în neşte spumă grósă albă ca laptele.

Acéstă spumă şi tulbureală fiindŭ lăsată 24 dile ca sĕ se aline şi dospéscă, după trecerea acestui timpŭ partea apătósă se scurge, ér sedimentulŭ coadunatŭ în basinŭ, formându-se ca o pătură grósă de caşŭ, se taiă în bucăţĭ după cum voescĭ ca sĕ ai săpunulŭ.

După aceea scoţêndu-se bucată de bucată se aşédă cruciŝŭ curmedişŭ una preste alta pre neşte stelage, carĭ suntŭ construite în nesce odăi încăldite cu o căldură de 14—16° pentru a se uscá.

După uscare bucata de săpunŭ câştigă o condensare prin conlucrarea greutăţii ei proprie, şi se póte numai decâtŭ întrebuinţa la spălarea rufelorŭ albe, la curăţirea petelorŭ de pe vestminte, la vindecarea gogóşelorŭ séu umflăturilorŭ dela picióre ce provinŭ din causa îngheţăturilorŭ, la vindecarea ranelorŭ şi bubelorŭ ce se ivescŭ pe trupulŭ omului, etc. luându-se ca ajutorŭ singurŭ numai apă rece de fântână séu de rîu — e totŭ una — cu celŭ mai strălucitŭ succesŭ, pentru că produce multă spumă.

Aci este de însemnatŭ, că păstrarea acestui săpunŭ la o căldură mai mare, séu întrebuinţarea lui cu ajutorulŭ apei calde, nu este consult, pentrucă se móie şi se descompune.

La spălatŭ făcêndŭ multă spumă şi avêndŭ unŭ mirosŭ plăcutŭ, bunăóră ca săpunulŭ din nucă de Coca, nu se consumă uşorŭ, din care ai folosulŭ că nu întrebuinţezĭ apă caldă şi ţine mai multŭ ca alte săpunurĭ.

D. Ioan Meidinger, aflândŭ de însuşirile escelente a acestui pămêntŭ, a dusŭ din elŭ vr'o câţĭva sacĭ la America, şi acolo analisându-lŭ şi căpătândŭ estractulŭ care ilŭ tórnă în tulbureala făcută din elŭ, a primitŭ cu bună sémă şi instrucţiunea necesară, cum are de a procede.

Reîntorcêndu-se în patriă şĭ-a esoperatŭ atâtŭ dela ministerulŭ din B.-pesta câtŭ şi dela celŭ din Viena privilegiulŭ necesarŭ pentru a fabrica acestŭ săpunŭ, pentru unŭ timpŭ de 15 anĭ.

I-am visitatŭ fabrica, care este fórte simplă, amŭ vĕdutŭ săpunulŭ pregătitŭ şi potŭ mărturisi, că o invenţiune mai norocósă decâtŭ acésta nu póte esista, pentrucă fabricarea săpunului este uşóră, îmbelşugată şi rentabilă.

Eu aflând de acestŭ preţiosŭ pămêntŭ am fericirea a împărtăşi, că chiar asemenea nuanţe se potŭ găsi la Ciugud, Drembar şi Oarda de susŭ, precum şi pe otarulŭ comunei Lupşa din munţii apusenĭ ai Transilvaniei.

'Mĭ ţinŭ de datorinţă a face cunoscutŭ acésta ómenilorŭ întreprindĕtorĭ. B. M. D. Başotă.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	97.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Rentă de hârtiă 5%	93.10	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.75	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40	Renta de hârtiă austriacă	83.05
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	121.—	Renta de arg. austr.	83.85
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.50	Renta de aurŭ austr.	106.40
Bonurĭ rurale ungare	101.50	Losurile din 1860	137 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Acţiunile băncei austro-ungare	863 —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—	Act. băncei de creditŭ ung.	312.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75	Act. băncei de creditŭ austr.	301.20
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
		Napoleon-d'orĭ	9.77½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	60.35
		Londra 10 Livres sterlinge	123.65

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 9 Ianuariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93	—
» convert. (6%)	84	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33	—
Credit fonc. rural (7%)	90	—
» » » (5%)	80½	—
» » urban (7%)	95	—
» » » (6%)	87	—
» » » (5%)	75	—
Banca naţională a României	1100	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	—
« » » Naţională	197	—
Aurŭ	17½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 23 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.74	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.78
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	126.—	»	128.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile 1884, sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile 1884, care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Nr. 14216—1884. 2—3

Concursŭ.

Pentru ocuparea unui postŭ vacantŭ de practicantŭ magistratualŭ cu unŭ salarŭ de 400 fl. anualmente, — se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au sĕ documenteze, pe lângă aceea că au absolvatŭ cursulŭ de 4 anĭ de jură şi că posedŭ celŭ puţinŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ, — că nu au trecutŭ încă peste etatea de 40 de anĭ.

Respectivele petiţiunĭ astfelŭ instruate sunt a se aşterne celŭ multŭ până în 10 Februariu a. c. la 5 óre după prândŭ subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ în 17 Ianuariu 1885.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusin (	10.08	5.59	9.18	
Clusin (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezŏ-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezŏ-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37